

תאריך פניה : 30.05.16

פניה לוועדת מכרזים לאישור מיזם משותף

יש לשלוח את הטופס בגרסת Word ללא חתימת הפונה ובגרסת PDF עם חתימת הפונה (אין לשלוח את הטופס בכתב יד), טפסים שלא יתקבלו בשתי הגרסאות לא יטופלו.

הבקשה מסתמכת על תקנה 3(30) לתח"ם המאפשרת למשרד להתקשר בהליך של פטור מחובת מכרז לשם ביצוע מיזם משותף אשר יפעל ללא כוונת רווח, עם מי שתורם ממקורותיו לפחות מחצית מעלות ביצוע המיזם;

<p><u>נושא המיזם:</u> עריכת סקרי טבע ונוף ומסמכי המלצות בנושא ניהול שטחים חקלאיים</p> <p><u>שם הגוף עמו מעוניין המשרד להתקשר לביצוע המיזם המשותף:</u> אוניברסיטת תל אביב (מכון דש"א)</p> <p><u>מספר (ח.פ. / ח.צ. / ע.מ. / מ. עמותה):</u> מספר יישות 589931187</p>
<p><u>שיווי ההתקשרות של הגוף עמו מעוניין המשרד להתקשר לביצוע המיזם המשותף (בש"ח כולל מע"מ):</u></p> <p>אוניברסיטת תל אביב (מכון דש"א) מעמידה סכום של 300,000 ₪, שמקורו בקרן פרטית.</p>
<p><u>שיווי ההתקשרות של ארגונים נוספים, יש לציין שם הארגון והסכום אותו הוא משלם (בש"ח כולל מע"מ):</u> 300,000 ₪ שימומנו ע"י קרן פרטית (מכון דש"א)</p>
<p><u>שווי ההתקשרות של המשרד (לכל הפרויקט, בש"ח כולל מע"מ):</u> 300,000 ש"ח</p> <p><u>מס' סעיף תקציבי:</u> 26120111</p> <p><u>מרכז קרנות:</u> 160540</p>

(פרסום להשגות וחובת דיווח למנוף על אישור ההתקשרות)

כנפי נשרים 3, גבעת שאול, ת.ד. 34033 ירושלים, מיקוד 95464 טל' 073-2733803 ornan@sviva.gov.il

שווי עלות כל המיזם (לכל הפרויקט, בש"ח כולל מע"מ) : 600,000 ₪

תקופת ההתקשרות המבוקשת : 2016-2017

רקע ותיאור המיזם :

המשרד להגנת הסביבה עוסק גם בהתוויית מדיניות ארצית בנושאים סביבתיים וגם בתכנון אזורי. לתכנון האזורי יש חשיבות גדולה במיוחד באזור הגליל, שנמצא בתקופת פיתוח מאסיבי, עם הרחבה ניכרת של יישובים ותשתיות. ישנה חשיבות גדולה לפיתוח המיזמים הנדרשים, תוך מזעור הפגיעה בטבע ובסביבה.

נושא פיתוח וניהול השטחים החקלאיים נוגע לכל חבלי ישראל, בעוצמות משתנות. הפעילות החקלאית משפיעה על בריאות הציבור, מגוון ביולוגי ומאפיינים סביבתיים רבים.

המיזם המשותף עוסק לכן בשני תחומים אלה. הוא יכלול שני החלקים הבאים :

1. **סקר באזור נבחר בגליל** - הסקר יגדיר אזורים החשובים לשמירה ויאפשר למפות את המקומות הרגישים שניתן לפתח בצורה כזו ולא אחרת וכן למפות את התועלות שמספקים שטחים אלו לאדם - ירים דגלים אדומים וימפה אזורים שניתן לפתח. המיקום המדויק של הסקר ייקבע על ידי גורמי המקצוע במשרד, לפי סדרי העדיפויות של המשרד.

2. **סקירה והצעות לאמצעי מדיניות לתכנון וניהול מיטבי של שטחים חקלאיים: ייצור מזון תוך מזעור הפגיעה בבריאות, בסביבה במגוון הביולוגי ובמערכות האקולוגיות.**

חשיבותה של חקלאות בת קיימא מעוגנת באמנת ריו (convention on biological diversity 1994) וכן בתכנית הלאומית למגוון ביולוגי בישראל (משרד הג"ס 2010). כפי שנאמר בתכנית הלאומית, קשרי הגומלין בין חקלאות לסביבה הטבעית הינם מורכבים, ובישראל חסר ידע מדעי בנושא. השירות העיקרי של מערכות חקלאיות הינו אספקת מזון, כאשר מערכות טבעיות מספקות לה שירותים נוספים כגון האבקה, אויבים טבעיים למזיקים, ויסות שטפונות ועוד.

המיזם יתייחס לקשרים בין ניהול וממשק השטחים והחקלאיים למגוון הביולוגי בשתי רמות :

1. ברמה גנרית - הערכת המגוון הביולוגי וערכיות האקולוגית של שטחים חקלאיים מעובדים, תוך התייחסות לחלופות ניהול תכנוני וממשקי של השטח. ברמה זאת ההערכות תתבססנה על סקירת ספרות ותוצאות של מחקרים מהארץ וממקומות בעולם שיש להם קווי דמיון משמעותיים לישראל.

2. חקרי מקרה ברמת אזור – ערכיות אקולוגית תחושב ותמופה בשני אזורים בארץ. במקרה הזה יתכן שתדרש השלמת שטח לנתונים שלא ימצאו בספרות.

המסמך ירכז תשתית ידע ראשוני על המגוון הביולוגי בשטחים חקלאיים בישראל, ויוכל לשמש כרקע להחלטות תכנוניות וממשקיות. הוא יוכל להנחות גם עדיפויות תקציביות: בתקופה האחרונה נערכת פעילות להמרת תמיכה עקיפה בחקלאות בישראל (באמצעות מכסים ומכסות) בתמיכה ישירה בחקלאים.

(פרסום להשגות וחובת דיווח למנוף על אישור ההתקשרות)

כנפי נשרים 3, גבעת שאול, ת.ד. 34033 ירושלים, מיקוד 95464 טל' 073-2733803 ornan@sviva.gov.il

חוזים והתקשרויות

ראוי ונדרש כי נושאים סביבתיים יהוו נדבך בתמיכות בחקלאות, כך שממשקים סביבתיים יקבלו תמרוץ. המסמך המוצע יספק תשתית ידע שתאפשר לענות על השאלה "באלו פרקטיקות חקלאיות לתמוך". הוא יתייחס גם למחקרים נוספים שעוסקים בשאלה כיצד ניתן לתמוך בפרקטיקות אלה בצורה מיטבית.

ייחודיות השותף במיזם:

סקרי טבע ונוף מבוצעים ע"י יחידת הסקרים במכון דש"א באוניברסיטת תל אביב, שעוסקת בתחום זה במשך כשלושים שנה, ופתחה כלים חשובים וחיוניים לתכנון מאוזן ופיתוח בר-קיימא בשילוב עם שמירה ערכי המגוון הביולוגי, המערכות האקולוגיות וערכי המורשת הגלומים בשטחים הפתוחים. הכנת הסקרים נעשית על פי שיטה ייחודית שפותחה במכון. הסקרים מבוצעים ע"י צוות מקצועי מיומן ומנוסה באמצעות עבודת שדה מפורטת ואיסוף חומר כתוב וניתוח מקצועי של הנתונים תוך הסתייעות במערכת מידע גיאוגרפי ממוחשבת ביחידת ה-GIS של מכון דש"א. יחידת הסקרים פועלת בשיתוף הדוק עם המשרד להגנת הסביבה ובהנחיית מומחים מאוניברסיטת תל-אביב.

הסקרים מופצים ללא תמורה לכל גורם רלוונטי ובעיקר למערכות התכנון וניהול המקרקעין ומשמשים חומר רקע חיוני לתכנון וניהול בני קיימא. לסקרים ולפעילות המכון תרומה ניכרת להטמעת השמירה על המגוון הביולוגי והנופי והמערכות האקולוגיות במערכות התכנון והניהול של השטחים הפתוחים.

גם בתחום הקשרים בין חקלאות וסביבה יש למכון דש"א ניסיון והתמחות רבת שנים: המכון ערך מספר מחקרים בנושא הקצאת קרקעות חקלאיות, השפעת הכשרת קרקעות חקלאיות על מערכות אקולוגיות, שירותי מערכת אקולוגית של שדות חקלאיים בממשקים שונים, חסמים לאימוץ עיבוד משמר ע"י החקלאים ועוד. כל זאת תוך טיפוח וקיום קשרי עבודה שוטפים עם האגפים הרלוונטיים במשרד החקלאות וארגוני חקלאים ברמות שונות.

מעורבות המשרד במיזם (יש להסביר כיצד המשרד שותף פעיל במיזם ואינו רק הגוף שממן את המיזם):

שותפות המשרד להגנת הסביבה בביצוע המיזם:

- א. ההחלטה על האזורים המיועדים לסקר נקבעה בשיתוף עם אגף שטחים פתוחים במשרד להגנת הסביבה על פי מספר קריטריונים ובהם: ערכיות השטח, האיזמים המושגים עליו, ומהלכי תכנון וניהול המתוכננים בו.
- ב. וועדות היגוי משותפת ופגישות רלוונטיות משותפות של צוות העבודה
- ג. אגף שטחים פתוחים במשרד, יחד עם אנשי מקצוע במטה ובמחוזות, מלווים באופן שוטף את פעילות הסקר, משתתפים בבקרה של תוצרי הסקר ושותפות בתהליך הטמעה של ממצאי הסקר לצורך קבלת החלטות.
- ד. עבור סקירת חקלאות וסביבה תוקם וועדת היגוי ייעודית, בשיתוף אגפי המשרד השונים.

(פרסום להשגות וחובת דיווח למנוף על אישור ההתקשרות)

כנפי נשרים 3, גבעת שאול, ת.ד. 34033 ירושלים, מיקוד 95464 טל' 073-2733803 ornan@sviva.gov.il

חוזים והתקשרויות

ה. תוצרי הסקרים יוטמעו בהמשך גם במערכת ה-BioGIS שהינה מערכת בחסות רטי"ג והמשרד להגנת הסביבה שמטרתה להנגיש את נתוני המגוון הביולוגי בישראל, ולבצע עליהם ניתוחים שונים.

תוצרים, יש לציין מהם התוצרים שיתקבלו מהמיזם ולמי ישמרו הזכויות על תוצרי הפעילות (תוצאות מחקרים, תכניות לימוד, פיתוח שירותים וכדומה):

תוצרי סקר טבע ונוף בגליל

1. הסקר כולל מיפוי צומח, תכנית, אתרי מורשת האדם, יחידות נוף, פעילות בעלי חיים ועוד.
2. בהמשך התהליך מוכנות מפות ערכיות נופיות ואקולוגיות, נבנה מודל דינאמי של רצף השטחים הפתוחים ומופקת מפת ערכיות מסכמת.
3. תוצרי הסקר מופקים ומפורסמים גם בצורת חוברות מודפסות וגם באתר אינטרנט דינאמי.

תוצרי סקירה והצעות לאמצעי מדיניות לתכנון וניהול מיטבי של שטחים חקלאיים

4. פיתוח מדדים לערכיות האקולוגית של שטחים חקלאיים מסוגים שונים, על סמך מיטב הידע הקיים בישראל ובעולם. במדינות רבות, בעיקר בצפון אירופה, נערך מזה שנים מחקר בדבר מגוון ביולוגי בשטחים חקלאיים, וממשקים שונים היכולים לתרום לו. יש ללמוד מהניסיון הנצבר, תוך התייחסות להבדלים בין המערכות האקולוגיות והחקלאיות בישראל לעומת המדינות בהן נערך המחקר. תוצרים: מדדים לערכיות אקולוגית של שטחים חקלאיים מסוגים שונים, תוך התייחסות למדדים מרחביים וסיווגים חקלאיים שונים. **המדדים יתייחסו גם לסיכונים בריאותיים שיש בפעילות החקלאית, ולהשפעתה על רווחת האדם.**
5. פיתוח מערך המלצות לחיזוק המגוון הביולוגי בשטחים חקלאיים. ההמלצות יתייחסו בין היתר לממשקים חקלאיים מתאימים בגידולים וענפים שונים, לתמרוץ תקציבי, הטמעה במערכת התכנון, וכן ניטור, הדרכה, שיתוף הציבור וחיזוק המודעות של חקלאים למגוון הביולוגי בשטחים המעובדים. תוצר: מסמך המלצות לחיזוק המגוון הביולוגי בשטחים חקלאיים.
6. הפעלת פיילוט של מיפוי ערכיות אקולוגית והפעלת המדדים שגובשו, בהשתתפות חקלאים. הניסיון המקומי בא במטרה לעודד את החקלאים להכיר את המגוון הביולוגי בשטחים המעובדים, לנטר ולעקוב אחרי ממשקים שונים והשפעתם על המגוון הביולוגי במשק. בהמשך הדרך, הפיילוט יהוו כעין "חוות ניסוי" לשימור מגוון ביולוגי בשטחי חקלאות. תוצר: מיפוי אזורי של ערכיות אקולוגית, בדיקה של 'ארגז הכלים' שגובש בשלבים קודמים וקיום קבוצות דיון ופעולה מקומית למודעות חקלאית-סביבתית. בעתיד: הקמת "משקי ניסוי" לשימור מגוון ביולוגי בשטחים חקלאיים, על בסיס קבוצות הדיון שהוקמו. המידע מהסקרים ומהמחקרים יהיה פתוח לציבור לאחר אישור המשרד, גם בחוברות מודפסות וגם באתר האינטרנט של המשרד להג"ס ושל מכון דש"א.

כל מידע אחר הרלוונטי להחלטת ועדת המכרזים:

(פרסום להשגות וחובת דיווח למנוף על אישור ההתקשרות)

חוזים והתקשרויות

האם המיזם כולל בקשה לשימוש בלוגו המשרד? כן/לא

**אם כן, יש לפנות לטלי רוזנפלד מרכזת ועדת חסויות: 02-6553899 לקבלת טפסים
לבקשת החסות (המיזם יאושר בכפוף לקבלת אישור ועדת החסויות בלבד)**

שם הפונה: מנחם זלוצקי

אגף/מחוז: שטחים פתוחים מגוון ביולוגי ומורשת

חתימה:

(פרסום להשגות וחובת דיווח למנוף על אישור ההתקשרות)

כנפי נשרים 3, גבעת שאול, ת.ד. 34033 ירושלים, מיקוד 95464 טל' 073-2733803 ornan@sviva.gov.il